

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Управління конкурентоспроможністю підприємства Вибірковий
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Магістр 051 Економіка Освітньо-професійна програма «Керівництво персоналом та економіка праці», «Економіка та адміністрування в охороні здоров'я»
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2025-2026/ непарний
Викладач	
Профайл викладача	
Контактний тел.	
E-mail:	
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	
Консультації	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Богдана Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Програму освітньої компоненти «Управління конкурентоспроможністю підприємства» складено відповідно до освітніх програм «Керівництво персоналом та економіка праці», «Економіка та адміністрування в охороні здоров'я».

Освітня компонента належить до циклу вибіркових.

Предметом вивчення освітньої компоненти «Управління конкурентоспроможністю підприємства» є вивчення конкретних форм економічної конкуренції, закономірностей формування конкурентних переваг та конкурентоспроможності підприємств.

Освітня компонента «Управління конкурентоспроможністю підприємства» органічно пов'язана із сукупністю інших економічних наук, зокрема: «Управління фінансовою санацією підприємства», «Фінанси, гроші та кредит», «Економіка підприємства», «Контролінг».

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань, періодичним контролем за тестами після засвоєння ними окремо другого модуля.

За результатами суми балів, набраних за дві (Модуль 1, Модуль 2) періодичні контрольні точки, виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Метою вивчення освітньої компоненти «Управління конкурентоспроможністю підприємства» є формування системи знань і практичних навичок щодо оцінки та ефективного управління конкурентоспроможністю підприємства в сучасних умовах господарювання.

Основними завданнями освітньої компоненти «Управління конкурентоспроможністю підприємства» є вивчення поняття «конкурентоспроможність»; засвоєння основних методичних підходів аналізу конкурентних переваг підприємства та конкурентоспроможності товарів (послуг); оволодіння сучасним методичним інструментарієм, практичними навичками з ефективного управління конкурентоспроможністю підприємств у сучасних умовах господарювання; вивчення загальних та базових стратегій конкуренції; стратегії конкурентної поведінки підприємства; стратегії забезпечення конкурентоспроможності; засвоєння основних підходів щодо розроблення та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності підприємства.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНЬОЮ КОМПОНЕНТОЮ

1. Інтегральна компетентність: Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

2. Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК5. Здатність працювати в команді.

ЗК6. Здатність розробляти та управляти проєктами.

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально- економічного та людського розвитку.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання та управління кадрової політики.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально- економічні наслідки управлінських рішень, трудових відносин, трудового потенціалу.

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

СК11. Здатність планувати і розробляти проєкти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

РН4. Розробляти соціально-економічні проєкти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

РН6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та вміння управляти персоналом і працювати в команді.

РН7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати запропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

РН8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

РН9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

РН10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально- економічними системами.

РН11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

PH12.Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

PH13.Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

PH14.Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

PH15.Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	30	14	76

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні-модульні завдання;
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

7. СТРУКТУРА КУРСУ
7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА						
9	Тема 1. Теоретичні основи конкурентних відносин	Лекція (2 год.) Практичне заняття (- год.) Самостійна робота (7 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Подивитись презентацію, виконати тестові завдання	-	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
11	Тема 2. Види конкурентної боротьби	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (7 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Подивитись презентацію, виконати тестові завдання	5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
9	Тема 3. Конкуренто-спроможність і конкурентні переваги	Лекція (2 год.) Практичне заняття (- год.) Самостійна робота (7 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Подивитись презентацію, виконати тестові завдання	-	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
11	Тема 4. Формування стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (7 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Подивитись презентацію, виконати тестові завдання	5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

11	Тема 5. Реалізація конкурентних стратегій підприємства	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (7 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Подивитись презентацію, виконати тестові завдання	5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
----	--	---	--	---	---	---

БЛОК 2. МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

13	Тема 6. Методи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (7 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Подивитись презентацію, виконати тестові завдання	5	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
9	Тема 7. Конкурентоспроможність продукції підприємства та методи її оцінки	Лекція (2 год.) Практичне заняття (- год.) Самостійна робота (7 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Подивитись презентацію, виконати тестові завдання	-	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
13	Тема 8. Маркетинговий механізм в системі забезпечення конкурентоспроможності підприємства	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (7 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Подивитись презентацію, виконати тестові завдання	5	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)

13	Тема 9. Формування конкурентоспроможності підприємств на міжнародних ринках	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (7 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Подивитись презентацію, виконати тестові завдання	5	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
9	Тема 10. Інновації в структурі забезпечення конкурентоспроможності підприємств.	Лекція (2 год.) Практичне заняття (- год.) Самостійна робота (7 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Подивитись презентацію, виконати тестові завдання	-	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
12	Тема 11. Визначення основних напрямків та розробка програм підвищення конкурентоспроможності	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	Основна, додаткова та інтернет ресурси	Скласти презентацію	5	впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)

7.2 СХЕМА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Теоретичні основи конкурентних відносин	Конкуренція: сутність і типи. Конкуренція й підприємство. Модель досконалої, олігополістичної, монополістичної конкуренції та чистої монополії. Конкурентне середовище підприємства. Визначення ступеня концентрації ринку. Особливості конкурентних відносин в Україні.
Тема 2. Види конкурентної боротьби	Умови виникнення конкуренції. Функції та завдання конкуренції. Форми економічної конкуренції. Захист конкуренції.
Тема 3. Конкурентоспроможність і конкурентні	Поняття та види конкурентних переваг. Джерела конкурентних переваг. Середовище

переваги	формування конкурентних переваг. Технологічний підхід до формування конкурентних переваг.
Тема 4. Формування стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства	Система конкурентних стратегій підприємства. Портфельний аналіз при розробці стратегії підприємства Стратегії надбання конкурентної переваги (загальні стратегії конкуренції). Стратегії конкурентної поведінки підприємства.
Тема 5. Реалізація конкурентних стратегій підприємства	Процес виділення стратегічних зон господарювання. Конкурентні стратегії на різних етапах ЖЦ ринків. Вертикальна диференціація та деконструкція вартісного ланцюга
Тема 6. Методи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства	Класифікація методів оцінки конкурентоспроможності. Оцінка маркетингової діяльності підприємства. Аналіз конкурентного середовища. Оцінка фінансового стану підприємства.
Тема 7. Конкурентоспроможність продукції підприємства та методи її оцінки	Фактори та критерії конкурентоспроможності продукції. Методи оцінки конкурентоспроможності продукції. Система оцінювання конкурентоспроможності торгівельної марки. Механізм забезпечення конкурентоспроможності продукції підприємства.
Тема 8. Маркетинговий механізм в системі забезпечення конкурентоспроможності підприємства	Маркетингова цінова політика. Конкурентні стратегії ціноутворення. Система маркетингових комунікацій. Розробка маркетингової стратегії підприємства Маркетингова товарна інноваційна політика.
Тема 9. Формування конкурентоспроможності підприємств на міжнародних ринках	Види міжнародних стратегій. Міжнародна конкурентоспроможність національної економіки. Регіональна конкурентоспроможність. Закордонний досвід формування конкурентоспроможних структур.
Тема 10. Інновації в структурі забезпечення конкурентоспроможності підприємств.	Інноваційний менеджмент. Основні тенденції глобалізації інноваційної сфери. Людський потенціал як пріоритетний компонент інноваційної конкурентоспроможності
Тема 11. Визначення основних напрямків та розробка програм підвищення конкурентоспроможності	Етапи розробки програми підвищення конкурентоспроможності. Шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємств. Напрями підвищення конкурентоспроможності галузі та країни

7.3 СХЕМА КУРСУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Тема 1. Види конкурентної боротьби	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 2. Формування стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства	Обговорення теми. Виконання практичних завдань

Тема 3. Реалізація конкурентних стратегій підприємства	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 4. Методи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 5. Маркетинговий механізм в системі забезпечення конкурентоспроможності підприємства	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 6. Формування конкурентоспроможності підприємств на міжнародних ринках	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 7. Визначення основних напрямків та розробка програм підвищення конкурентоспроможності	Обговорення теми. Виконання практичних завдань

7.4 СХЕМА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 1. Теоретичні основи конкурентних відносин	Ретроспективний аналіз розвитку теоретичних поглядів на конкуренцію. Конкуренція як рушійна сила ринку. Структура вхідних бар'єрів в галузь та напрями їх зменшення. Інтенсифікація конкуренції. Індекс Херфінделя-Хіршмана.
Тема 2. Види конкурентної боротьби	Економічний закон конкуренції. Демонізація як необхідна передумова формування конкурентного середовища. Промислове шпигунство та патентування в системі добросовісної конкуренції.
Тема 3. Конкуренто-спроможність і конкурентні переваги	Виділ конкуренто-спроможності залежно від рівня й об'єкта аналізу. Фактори, що впливають на конкурентоспроможність фірми. Вертикальна інтеграція та конкурентна

	перевага.
Тема 4. Формування стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства	Поняття й сутність “стратегії” та особливості еталонних стратегій розвитку підприємств. Базові стратегії конкуренції та конкурентних переваг.
Тема 5. Реалізація конкурентних стратегій підприємства	Ситуаційне проектування конкурентної стратегії. Колесо стратегії.
Тема 6. Методи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства	Принципи оцінки конкурентоспроможності підприємства. Кластерний аналіз оцінки конкурентоспроможності підприємства.
Тема 7. Конкурентоспроможність продукції підприємства та методи її оцінки	Якість продукції – основа її конкурентоспроможності. Сегментування як механізм вибору цільового ринку на основі оцінки конкурентоспроможності продукції.
Тема 8. Маркетинговий механізм в системі забезпечення конкурентоспроможності підприємства	Бренд-менеджмент в структурі конкурентоутворюючих факторів. Система розподілу. Управління внутрішнім маркетингом
Тема 9. Формування конкурентоспроможності підприємств на міжнародних ринках	Фактори виходу на світовий ринок. Вибір привабливості міжнародних ринків. Кластери та їхня роль в економіці.
Тема 10. Інновації в структурі забезпечення конкурентоспроможності підприємств.	Конкуренція й науково-технічний прогрес. Радикальні інновації – шлях до вільного від конкурентів ринку. Шумпетерівський аналіз і типи стратегій фірм.
Тема 11. Визначення основних напрямків та розробка програм підвищення конкурентоспроможності	Концепція розробки та забезпечення реалізації програми підвищення конкурентоспроможності підприємства.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ І ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <https://v.gd/ADELEh>. Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та самостійну роботу.

ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧА, ЯКА ПІДЛЯГАЄ	РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ НА НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТТЯХ	M1	M2	РАЗОМ	
	Доповіді на семінарських заняттях	5	5	10	
	Виконання практичних вправ	5	5	10	
	Виконання тестових завдань	5	5	10	
	Разом	15	15	30	
	САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА				
	Підготовка презентацій і їх захист	10	-	10	
	Написання есе	10	-	10	
	Написання тез доповідей для участі у науково-практичних конференціях	-	10	10	
	Разом	20	10	30	
	ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ (залік)				
		-	-	40	
	Загальний бал ОК				
		-	-	100	

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Оцінювання видів навчальної діяльності здійснюється за шкалою «0», «1», «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

Оцінювання окремих видів робіт

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
--------------------------------------	---

Творчі завдання (реферат, есе, схеми, презентації)	<p>5 балів:</p> <p>5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми,</p> <p>4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті,</p> <p>- 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті,</p> <p>– 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат.</p> <p>0 балів – відповідь відсутня</p>
Практико-орієнтовані завдання (проекти, ситуаційні завдання тощо)	<p>5 балів:</p> <p>5 балів – завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння студента застосовувати, творчо використовувати психологічні теоретичні знання на практиці, пов'язані з особливостями і засобами психологічної діяльності.</p> <p>Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань.</p> <p>4 бали – завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань.</p> <p>3 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань.</p> <p>1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками.</p> <p>Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>– 0 балів – відповідь відсутня</p>

Згідно Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 4 види самостійної роботи (згідно орієнтовного переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Освітнім компонентом також передбачено проходження навчальної практики, загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ZB = (ZB_{OK} + NP) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; НП = 100 балів. Отриманий результат і буде показником загального балу (ЗБ).

Підсумковим контролем на освітньому компоненті Педагогіка з навчальною практикою є письмовий екзамен, на його складання надається 40 балів. Екзаменаційний білет включає 2 теоретичних питання (по 10 балів за відповідь на 1 питання) та 20 тестових завдань (по 1 балу за відповідь) з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту. Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	За 40 бальною шкалою
<p>Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	Відмінно	36-40
<p>Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	Добре	33-35
<p>Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.</p>	Добре	30-32
<p>Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.</p>	Задовільно	27-29
<p>Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.</p>	Задовільно	24-26

Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання екзамену)	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики, диференційований залік	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C	Задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті

(відповідно Положення про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>)

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>, розміщеного на офіційному сайті Університету.

З даним Положенням здобувачів знайомлять куратор ЕCTS, гарант освітньої програми, НПП, які викладають на ОП.

Також інформація щодо перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті розміщується на офіційній сторінці кафедри, включаючи зразок заяви для визнання результатів такого навчання і рекомендованих онлайн-ресурсів для неформальної освіти.

Викладачами освітньої програми здійснюється моніторинг сертифікаційних програм, курсів на онлайн-платформах та в офлайн-режимі з метою надання здобувачам вищої освіти актуальної інформації про підвищення рівня професійної підготовки та можливого перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінці освітнього компоненту на ЦОДТ, а також в месенджерах.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Андросова Т. В., Чернишова Л. О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю: навч. посібник у структурно-логічних схемах. Харків: ХДУХТ, 2019. 202 с. Балановська Т.І., Гоголя О.П., Кубіцький С.О., Михайліченко М.В., Троян А.В. Управління організацією: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2021. 464 с.
2. Вашків О.П., Собко О.М., Смерека С.Б. Управління конкурентоспроможністю продукції: навч. посіб. для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 272 с.
3. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник / І.А. Дмитрієв, І.М. Кирчата, О.М. Шершенюк. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.
4. Леськів Г. З., Франчук В. І., Левків Г. Я., Гобела В. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 220 с.
5. Цибульська Е. І. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. для студентів, які навчаються за спец. 051 – Економіка / Е. І. Цибульська ; Нар. укр. акад. – Харків : Вид-во НУА, 2018. – 320 с.
6. Юхименко П. Конкурентоспроможність підприємства: підручник. Київ: Центр учбової літератури. 2021. 320 с

Додаткова

1. Лупак Р. Л., Васильців Т. Г. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. Львів, 2016. 484 с.
2. Портер М. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів. Київ: Наш Формат. 2020. 424 с.
3. Управління конкурентоспроможністю підприємств: підручник / П'ятницька Г.Т., П'ятницька Н.О., Шумська С.С., Федорченко Н.В., Гелич А.О., П'ятницький Д.В. За заг. ред. д-р. екон. наук., проф. Г.Т. П'ятницької. К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. 700 с.

4. Теоретичні, методологічні та практичні аспекти конкурентоспроможності підприємств : монографія / за загальною редакцією професора О.Г. Янкового. Одеса, Атлант, 2017. 514 с.

5. Драган О. І. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теоретичні аспекти. Монографія. К.: ДАКККіМ, 2017. 160 с. 5. Омеляненко Т. В., Барабась Д. О., Вакуленко А. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. - К.: КНЕУ, 2016. 272 с. 6. Піддубний І. О., Піддубна А. І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник Х.: ВД «ІНЖЕК», 2014. 264 с.

6. Клименко С.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2018. 520 с.

7.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТ

1. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
2. Міністерство економіки України <http://www.me.gov.ua>
3. Міністерство фінансів України <http://minfin.kmu.gov.ua>
4. Головне управління статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>